



วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.3, No.3, 2018, pp. 42-54

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

ปัจจัยด้านการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ
SOCIAL MEDIA INSTRUCTION FACTORS ON THE COMMUNICATION AND COLLABORATION
OF UNDERGRADUATE STUDENTS: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW

นายชนัตต บุญชูวงศ์ *

Chanatat Boonchuvong

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ **

Assoc. Prof. Prakob Koraneekit, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างคืองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลในต่างประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 – 2018 จำนวน 20 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสังเคราะห์งานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม

ผลการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปได้ว่าปัจจัยการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตดังนี้ 1. ความสามารถทางการเรียน ประกอบด้วย 1.1 ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน 1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียน และ 1.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและกิจกรรม 2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน 2.2 การเฝ้าสังเกตและการติดตาม 2.3 การอำนวยความสะดวก 2.4 ประสบการณ์การสอน 2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 2.6 สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ 3. การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบไปด้วย 3.1 การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 3.2 การใช้เครื่องมือสร้างเนื้อหา และ 3.3 การแลกเปลี่ยนข้อมูล 4. การสื่อสาร ประกอบด้วย 4.1 สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4.2 ฟังอย่างมีประสิทธิภาพ 4.3 สื่อสารตรงกับวัตถุประสงค์ 4.4 ใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม 4.5 สื่อสารได้หลากหลายสภาพแวดล้อม 5. การทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย 5.1 ให้เกียรติซึ่งกันและกัน 5.2 ยึดหยุ่นในการทำงาน 5.3 มีความรับผิดชอบ ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ และผู้ที่สนใจสามารถพิจารณานำปัจจัยการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ไปใช้ในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: chanatat.b@student.chula.ac.th

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: onlineteacher2005@hotmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

This study was a systematic review and the purpose of this study was to examine studies on social media instruction factors on the communication and collaboration of undergraduate students. The sample comprised twenty studies of published research from electronic media and databases in western literature from 2008 to 2018. The data and characteristics of the studies were collected by an instrument developed based on a literature review.

The results of the study yielded factors relating to social media instruction factors on communication and collaboration which were: 1. Learning Ability, including 1.1 Background knowledge; 1.2 Student - student interaction; and 1.3 Student-activities interaction; 2. Learning Management Efficiency included 2.1 Student-instructor interaction; 2.2 Monitoring; 2.3 Facilitating; 2.4 Teaching experiences; 2.5 Learning method; and 2.6 Learning environments. 3. Online Social Media included 3.1 Social interactive encouragement; 3.2 Content creation tools; and 3.3 Sharing and editing. 4. Communication included 4.1 Communicating clearly and effectively; 4.2 Listening effectively; 4.3 Communication for a range of purposes; 4.4 Media utilization; 4.5 Communicating in diverse environments; 5. Collaboration included 5.1 Respect; 5.2 Flexibility; 5.3 Responsibility. The following recommendation is made: The result of this study can be used as a guideline for the development of criteria for evaluating communication efficiency and collaboration in social media instruction. Also, people interested in social media instruction can be used for social media instructional design.

คำสำคัญ: การเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ / การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน / การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

KEYWORDS: SOCIAL MEDIA INSTRUCTION / COMMUNICATION AND COLLABORATION / 21st CENTURY LEARNING

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ช่วยให้ผู้คนที่อยู่คนละซีกโลกที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจ ส่งผลให้เทคโนโลยีการศึกษามีความท้าทายใหม่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เทคโนโลยีเดียวกันอาจมีประสิทธิภาพที่แตกต่างกันไป การพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาจึงไม่ได้จำกัดอยู่แค่การส่งเสริมการเรียนรู้ และผลทางด้านการศึกษาของผู้เรียน (Ren, 2013)

Partnership for 21st Century Learning คือหน่วยงานด้านการศึกษาที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ให้นิยามทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovations Skills) ไว้ว่าเป็นการมุ่งเน้นด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการใช้ชีวิตและสภาพแวดล้อมการทำงานชีวิตที่ซับซ้อนขึ้นทุกวันในในศตวรรษที่ 21 ซึ่งก็คือทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ทักษะต่างๆ ในการสร้างความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความชำนาญ และทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ (Partnership for 21st Century Learning, 2007) การจัดการเรียนรู้จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา การคิดเชิงวิเคราะห์ และการสื่อสารในการทำงานร่วมกัน (สุสัณหา ยิ้มแย้ม, 2558) บริบทของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในสังคมไทยว่าควรมุ่งเน้นไปที่การ

เตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีความสามารถในการดำรงชีพหลังจากจบการศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและสร้างทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็น (Learning Skill) สอดคล้องตามหลักการของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในเรื่อง “การพัฒนาคน” ให้มีทักษะการเรียนรู้และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมเพื่อการพัฒนาขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคล เป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ มุ่งองค์ความรู้ที่เน้นทั้งทักษะการดำรงชีวิต และทักษะความรู้ความสามารถ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovations Skills) ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย 1) ด้านความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และ 3) ด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Spector et al., 2013)

การเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Instruction) เกิดขึ้นจากสื่อสังคมออนไลน์การใช้งานอย่างแพร่หลาย ซึ่งถูกพัฒนาจนกลายเป็นช่องทางในการสื่อสารที่ช่วยให้ผู้คนได้พบสังคมใหม่ ช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้ง่ายขึ้น (Deandrea et al., 2012) การเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์สามารถอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลและการเชื่อมโยงกับโปรแกรมอื่นๆ เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลายตามวัตถุประสงค์ในการเรียน และสร้างช่องทางใหม่ในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนซึ่งยังสามารถแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์เนื้อหาการเรียนการสอน และมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและโดยเน้นการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการทำงานร่วมกัน ช่วยกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และเครื่องมือบนสื่อสังคมออนไลน์ก็ยังสามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในกลยุทธ์การสอนเพื่อจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จำเป็นสำหรับการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน (Gikas, & Grant, 2013; Al-Rahmi & Zek, 2016; Biasutti, 2017; Chu et al., 2017 and Mikum et al., 2017) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในมุมมองทางด้านการศึกษา สังคม และเทคโนโลยี จะถูกเอ่ยถึงในบริบทการใช้เป็นเครื่องมือ ซึ่งในการเรียนระดับอุดมศึกษาจะเน้นในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเองในระหว่างการทำงานกันผู้อื่น (Al-Rahmi & Zek, 2016) อีกทั้งยังสามารถสร้างบรรยากาศและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี การสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ช่วยแรงจูงใจทางการเรียนจากการทำงานร่วมกัน และช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารและลดค่าใช้จ่ายและเวลา อีกทั้งยังเป็นตัวช่วยส่งเสริมสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น สร้างความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้เรียน เกิดการบูรณาการในการสร้างเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาได้ (Deandrea et al., 2012 and Manca & Ranieri, 2016)

การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน คือทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาการเรียนมากขึ้น ผลักดันทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการทำงานร่วมกัน (Mikum et al., 2017) เป็นการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านการใช้เครื่องมือที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ (Al-Abri et al., 2017) ทำหน้าที่เป็นช่องทางในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้สอน และยังยกระดับความสัมพันธ์สนับสนุนให้ผู้เรียนได้สื่อสารพูดคุยระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองรวมถึงแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูล มากขึ้นผ่านการติดต่อสื่อสารในการทำงานร่วมกัน ลดข้อจำกัดและลดช่องว่างในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นระหว่างการเรียนรู้ (Mikum et al., 2017; Al-Rahmi & Zeki, 2016; Gikas & Grant, 2013) ด้วยการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ร่วมกัน และส่งเสริมในการโต้ตอบการอภิปรายเนื้อหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมชั้นรวมถึงวิจารณ์เพื่อนร่วมชั้น ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนทัศนคติเชิงบวกได้สามารถมีโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ส่งผลให้มีสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ (Chu et al., 2017)

จากการศึกษางานวิจัย พบว่ามีงานวิจัยหลายเรื่องได้ศึกษาการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการระดับอุดมศึกษา และมีหลากหลายเครื่องมือที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ บล็อก (Blog) วิกี (wiki) กระดานแสดงความคิดเห็น (Discussion Forum) เฟซบุ๊ก (facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (instagram) และ ยูทูบ (youtube) ซึ่ง Chu et al. (2017) ได้กล่าวว่า wiki สามารถส่งเสริมทักษะการเขียนร่วมกัน และทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วยสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น เช่นเดียวกับ Hazari et al. (2009) พบว่า wiki สามารถเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนในการพัฒนาทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ และสามารถกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านการทำงานร่วมกันได้ เช่นเดียวกับการใช้กระดานสนทนา (discussion board & forum) ช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์แบบกลุ่ม นอกจากนี้ยังสามารถใช้เพื่อแบ่งปันความคิดเห็นผ่านการอภิปรายร่วมกัน สามารถการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจของผู้เรียน และสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันในสภาพแวดล้อมเสมือนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Biasutti (2017) ที่ใช้บล็อก (blog) เป็นเครื่องมือในการสร้างชุมชนเสมือนภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งช่วยส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา และยังสามารถนำเสนอข้อมูลที่สำคัญต่างๆของมหาวิทยาลัยได้ ส่งเสริมการเข้าถึงความช่วยเหลือให้เกิดการบูรณาการในการสร้างเครือข่ายผู้เรียนในสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังส่งเสริมในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในทางที่ดี และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียน (Deandrea et al., 2012) นอกจากนี้เครื่องมือที่กล่าวมา ยังพบว่ามีการใช้ Web 2.0 เป็นเครื่องมือที่ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหาผ่านการสื่อสารระหว่างกัน Gikas & Grant (2013) และ Al-Abri et al. (2017) โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา สร้างการมีส่วนร่วม และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ออนไลน์ในการทำงานร่วมกันทางไกล เพื่อให้การเรียนรู้ร่วมกันได้ประโยชน์มากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรศึกษาเรื่องปัจจัยด้านการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน เพื่อนำองค์ประกอบดังกล่าวมาวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้สอนและสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ในเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ของการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบจากรายงานการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยคัดเลือกงานวิจัยที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษที่รายงานไว้ในระยะเวลาย้อนหลัง 10 ปี คือ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2008 ถึง ค.ศ. 2018)

ประชากรที่ศึกษา ในการทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบครั้งนี้ คือ รายงานการวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ โดยคัดเลือกตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

1. เป็นรายงานการวิจัย ที่ศึกษาในประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาปริญญาบัณฑิตหรือระดับการศึกษาเทียบเท่า
2. เป็นรายงานการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวแปรต้น
3. เป็นรายงานการวิจัยที่มีการสื่อสารและการทำงานร่วมกันเป็นตัวแปรตาม หรือมีการระบุผลการศึกษาในเรื่องการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน
4. เป็นรายงานการวิจัยที่เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีการออกแบบโดยมีกลุ่มควบคุมและมี การสุ่มตัวอย่างเข้ารับการทดลอง มีการรายงานค่าสถิติที่จำเป็นเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ
5. เป็นรายงานการวิจัยที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ
6. เป็นรายงานการวิจัยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2008 ถึง ค.ศ. 2018)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเคราะห์องค์ประกอบการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อวารสาร ปีที่ตีพิมพ์ กลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยที่ทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ และผลการวิจัย โดยมีการสืบค้นรายงานการวิจัยดังนี้

1. สืบค้นรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตตามเกณฑ์ที่กำหนด ตามขั้นตอนดังนี้

- 1.1 กำหนดคำสำคัญ (keywords) ประกอบด้วย การเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ (social media instruction) การสื่อสาร (communication) การทำงานร่วมกัน (collaboration)

- 1.2 สืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์ (computerized searching) โดยการสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือบริการสืบค้นข้อมูลออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตที่ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลทางการวิจัยด้านสังคมศาสตร์และเทคโนโลยีทางการศึกษา ฐานข้อมูลที่สืบค้นคือฐานข้อมูลออนไลน์สากล

2. คัดเลือกงานวิจัยตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากชื่อเรื่อง บทคัดย่อ ผลการวิจัย แล้วนำเสนอแบบคัดกรองงานวิจัยตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นนำเสนอผลการคัดเลือกลำเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษา หากไม่สามารถสรุปการคัดกรองงานวิจัยได้ ต้องให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ลงมติข้อสรุป

3. ประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยผู้วิจัยอ่านรายงานการวิจัยเพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัย ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอข้อมูลกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน

4. การรวบรวมข้อมูล โดยสังเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของรายงานการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์สรุปบรรยายเชิงเนื้อหาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจทาน

4. เสนอผลการทบทวนวรรณกรรม โดยการอภิปรายผล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางในการทำวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการสืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูลตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทย และ ฐานข้อมูลออนไลน์สากล ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ จากการสืบค้นเบื้องต้นตามคำสำคัญพบว่าม้งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันจำนวน

ที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษเป็นรายงานการวิจัยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2561 (ค.ศ. 2008 ถึง ค.ศ. 2018) ทั้งหมด 1,593 เรื่อง เมื่อคัดเลือกเป็นรายงานการวิจัย ที่ศึกษาในประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักศึกษาปริญญาบัณฑิตหรือระดับการศึกษาเทียบเท่า มีจำนวน 349 เรื่องภายหลังจากการอ่านบทคัดย่อเพื่อ การคัดออกเนื่องจากไม่ใช่งานวิจัยเชิงทดลองที่มีการออกแบบโดยมีกลุ่มควบคุม มีการสุ่มตัวอย่างเข้ารับการ ทดลอง และมีการรายงานค่าสถิติที่จำเป็นเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ จำนวน 48 เรื่อง เมื่อนำมา พิจารณาโดยละเอียดเพื่อการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ พบว่างานวิจัยจำนวน 28 เรื่องไม่ได้วัดตาม ตัวแปรที่ต้องการ เป็นงานวิจัยที่ไม่ได้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือหลักในการจัดการเรียนการสอนจำนวน 16 เรื่อง และไม่ได้วัดตัวแปรตามที่ต้องการจำนวน 12 เรื่องดังนั้นจึงมีงานวิจัยเรื่องที่ใช้ในการทบทวนครั้งนี้ จำนวน จำนวน 20 เรื่อง

จากการทบทวนรายงานการวิจัย พบว่าสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบในการเรียนการสอนด้วยสื่อ สังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถทางการเรียน 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ 4) การ สื่อสาร 5) การทำงานร่วมกัน โดยสังเคราะห์จากงานวิจัย และได้สรุปองค์ประกอบด้านการเรียนการสอนด้วย สื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงาน ร่วมกันจากเอกสารงานวิจัยที่ได้จากการสืบค้น

องค์ประกอบการเรียน การสอนด้วยสื่อสังคม ออนไลน์ที่มีต่อการ สื่อสารและการทำงาน ร่วมกัน	Al-Abri et al. (2017)	Al-Rahmi & Zeki (2017)	Asterhan & Bouton (2017)	Biasutti (2017)	Bozanta & Mardikyan (2017)	Chu et al. (2017)	Cole (2009)	DeAndrea et al. (2012)	Du et al. (2013)	Doering et al. (2007)	Gikas & Grant (2013)	Hazari et al. (2009)	Jamoussi et al. (2014)	Jang (2015)	Kirchner & Razmerita (2015)	Mak & Coniam (2008)	Manca & Ranieri (2016)	Sevük (2013)	Waigumo (2013)	Woo et al. (2011)
1. ความสามารถทางการเรียน																				
ประสบการณ์เดิมของ ผู้เรียน					/			/			/				/			/	/	
ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนและผู้เรียน	/			/				/	/	/			/	/	/		/	/		/
ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนและกิจกรรม				/			/	/			/	/	/	/	/	/		/	/	
2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้																				
ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนและผู้สอน	/				/			/	/				/				/	/	/	
การเฝ้าสังเกตและการ ติดตาม	/		/	/	/	/										/		/	/	/
การอำนวยความสะดวก	/		/	/		/	/	/			/			/		/	/			
ประสบการณ์การสอน	/					/					/					/	/			
กระบวนการจัดการ เรียนรู้	/		/	/		/		/	/		/	/	/	/	/		/			/
สภาพแวดล้อมทางการ เรียนรู้	/		/	/			/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	/		/
3. การใช้สื่อสังคมออนไลน์																				

องค์ประกอบการเรียนรู้การสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน	Al-Abri et al. (2017)	Al-Rahmi & Zeki (2017)	Asterhan & Bouton (2017)	Biasutti (2017)	Bozanta & Mardikyan (2017)	Chu et al. (2017)	Cole (2009)	DeAndrea et al. (2012)	Du et al. (2013)	Doering et al. (2007)	Gikas & Grant (2013)	Hazari et al. (2009)	Jamoussi et al. (2014)	Jang (2015)	Kirchner & Razmerita (2015)	Mak & Coniam (2008)	Manca & Ranieri (2016)	Sevük (2013)	Waigumo (2013)	Woo et al. (2011)
การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม		/	/	/	/			/	/		/	/	/	/	/		/	/	/	/
การใช้เครื่องมือสร้างเนื้อหา	/		/	/		/	/		/			/		/	/	/	/	/		/
การแลกเปลี่ยนข้อมูล	/	/	/	/	/	/	/	/	/		/	/	/	/	/		/	/		/
4. การสื่อสาร																				
สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	/	/		/				/	/	/	/	/		/		/	/			/
ฟังอย่างมีประสิทธิภาพ	/	/		/				/	/	/	/	/		/		/	/			
สื่อสารตรงกับวัตถุประสงค์	/							/	/			/		/		/				/
ใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	/								/	/				/						
สื่อสารได้หลากหลายสภาพแวดล้อม	/	/							/		/									/
5. การทำงานร่วมกัน																				
ให้เกียรติซึ่งกันและกัน	/	/		/		/	/	/	/			/	/	/	/		/			/
ยึดหยุ่นในการทำงาน	/			/			/		/			/	/	/	/		/			/
มีความรับผิดชอบ				/		/	/		/				/	/	/	/				

อภิปรายผล

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาปัจจัยด้านการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ตามที่เสนอข้างต้นจำนวน 20 เรื่อง พบว่าสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบในการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกันของของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตได้ มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถทางการเรียน 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ 4) การสื่อสาร และ 5. การทำงานร่วมกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยด้านการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์

การเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์เป็นการเรียนการสอนที่ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นช่องทางในการสื่อสารที่ช่วยให้ผู้คนได้พบสังคมใหม่ ช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้ง่ายขึ้น (Deandrea et al., 2012) การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนการสอนจะถูกนำมาใช้ในลักษณะของเครื่องมือซึ่งผู้เรียนนั้นจะมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในระหว่างการทำงานกันผู้อื่น (Al-Rahmi & Zeki, 2016) โดยเครื่องมือนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลและการเชื่อมโยงกับโปรแกรมอื่นๆ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้หลายรูปแบบ เป็นแนวทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนและครู โดยครูผู้สอนสามารถสังเกตพฤติกรรมเพื่อประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีทักษะการเรียนรู้ แก้ปัญหาและการทำงานร่วมกัน (Gikas, & Grant, 2013; Al-Rahmi & Zek, 2016; Biasutti, 2017; Chu et al., 2017 and Mikum et al., 2017)

จากลักษณะการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบที่สอดคล้องกันได้นี้

1. ความสามารถทางการเรียน คือพื้นฐานทางการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างชาญฉลาด และใช้ความรู้ในการแสดงแนวคิดของตนเองเพื่อเป็นผลป้อนกลับเชิงบวกแก่ผู้อื่นในระหว่างการดำเนินกิจกรรมบนสื่อสังคมออนไลน์ เป็นความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ในอดีตที่ส่งผลถึงปัจจุบัน ประกอบด้วย

1.1 ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน คือความรู้ความสามารถที่สะสมจากการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ในอดีตที่ส่งผลถึงปัจจุบัน เป็นได้ทั้งประสบการณ์ตรง และประสบการณ์ทางอ้อม จนผสานกันเป็นประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเพื่อเชื่อมโยงในการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น และเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ที่กลายเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้เรียน คือการที่ผู้เรียนสามารถอยู่กับส่วนร่วมกันได้อย่างชาญฉลาดในการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง และให้ผลป้อนกลับเชิงบวกแก่ผู้อื่น มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกันและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองผ่านการสื่อสาร

1.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและกิจกรรม คือการที่ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองผ่านการทำกิจกรรมบนสื่อสังคมออนไลน์ จากการใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา โดยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายและได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง

2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ คือการเรียนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้สอนใช้เน้นกระบวนการเฝ้าสังเกตและการติดตามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกผู้เรียนในระหว่างการทำกิจกรรมออนไลน์ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการให้เกิดการแก้ปัญหาและมีโต้ตอบในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และผู้สอนสามารถวิเคราะห์ประเมินเพื่อพัฒนาการสอนได้ซึ่งเกิดจากการสะสมความรู้ความสามารถของผู้สอน ประกอบด้วย

2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน คือการที่ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นจากผู้สอนให้เกิดการพัฒนาทางการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้สอนได้รู้ถึงพัฒนาการของผู้เรียนผ่านทาง การสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์

2.2 การเฝ้าสังเกตและการติดตาม คือกระบวนการที่ผู้สอนคอยเฝ้าสังเกตและติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการประเมินและปรับปรุงกระบวนการสอน

2.3 การอำนวยความสะดวก คือในระหว่างกิจกรรมการเรียนบนสื่อสังคมออนไลน์ ผู้สอนให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในเรื่องต่างๆ โดยเน้นการส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพื่อให้เกิดการสื่อสารในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา และผลักดันให้ผู้เรียนได้พัฒนางานของตนเองหรืองานกลุ่มบนสื่อสังคมออนไลน์

2.4 ประสบการณ์การสอน คือความรู้ความสามารถของผู้สอนที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์การสอน เพื่อนำมาออกแบบกระบวนการจัดการเรียนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ให้เหมาะสมกับระดับความรู้ และความต้องการของผู้เรียน รวมถึงความสามารถในการไตร่ตรองและแก้ปัญหาในระหว่างกระบวนการเรียนการสอนได้

2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือกระบวนการที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์อันจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะการแก้ปัญหาาร่วมกัน เจตคติและค่านิยมที่ดี

2.6 สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ คือการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ใช้ความรู้เป็นศูนย์กลางเพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. การใช้สื่อสังคมออนไลน์ คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมบนสื่อสังคมออนไลน์ มีการใช้เครื่องมือบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแบ่งปันข้อมูลความรู้ และการแก้ไขเนื้อหาออนไลน์ ตามลักษณะกิจกรรมการเรียนและสภาพการใช้งานของผู้เรียนเพื่อเกิดการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และกระบวนการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

3.1 การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม คือเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางให้ผู้เรียนทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี และส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

3.2 การใช้เครื่องมือสร้างเนื้อหา คือการใช้เครื่องมือบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางของในการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนด้วยการทำงานร่วมกันในและนำความรู้ไปสร้างเป็นเนื้อหาตามความต้องการและสภาพการใช้งานของผู้เรียนที่สอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3 การแลกเปลี่ยนข้อมูล คือกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถจัดการเนื้อหาและข้อมูลต่างๆ เพื่อพัฒนาผลงานตนเองและสมาชิกกลุ่มบนสื่อสังคมออนไลน์ด้วยเครื่องมือต่างๆ จากการสร้างหรือการแก้ไขเนื้อหาออนไลน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแบ่งปันให้กับสมาชิกในกลุ่ม

ปัจจัยด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน

หนึ่งในทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovations Skills) โดยมุ่งเน้นในการสร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และทักษะการแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการสื่อสารและการทำงานร่วมกันจะช่วยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อเนื้อหาการสอนมากขึ้น ผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการทำงานร่วมกัน (Mikum et al., 2017)

การสื่อสารและการทำงานร่วมกันยังเป็นการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านการใช้เครื่องมือที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ (Al-Abri et al., 2017) ทำหน้าที่เป็นช่องทางในการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้สอน และยังยกระดับความสัมพันธ์สนับสนุนให้ผู้เรียนได้สื่อสารพูดคุยระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองรวมถึงแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูล มากขึ้นผ่านการติดต่อสื่อสารในการทำงานร่วมกัน ลดข้อจำกัดและลดช่องว่างในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นระหว่างการเรียนรู้ อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนทัศนคติเชิงบวกได้สามารถมีโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ส่งผลให้มีสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ (Mikum et al., 2017; Al-Rahmi & Zeki, 2016; Gikas & Grant 2013)

ดังนั้นการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน จึงเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วยกัน และส่งเสริมในการโต้ตอบการอภิปรายเนื้อหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (Chu et al., 2017) โดยสังเคราะห์องค์ประกอบได้ดังนี้

1. การสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลสามารถถ่ายทอดความคิดสู่บุคคลอื่น สื่อสารได้ตรงกับวัตถุประสงค์และสามารถรับรู้ความหมาย ความรู้ และมีทัศนคติที่ดีในการฟัง สามารถประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และรู้จักที่จะประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบของสื่ออื่นๆ ประกอบไปด้วย

1.1 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ คือการที่ผู้ส่งสารสามารถถ่ายทอดแนวคิดได้อย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพผ่านการสื่อสาร

1.2 การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ คือการที่บุคคลสามารถเป็นผู้ฟังอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรับรู้ถึง ความหมายรวมถึงความรู้ คุณค่า มีความตั้งใจและมีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้ฟัง

1.3 การสื่อสารตรงกับวัตถุประสงค์ คือการสื่อสารได้อย่างกว้างขวางตรงกับวัตถุประสงค์ เช่น การ แจ้งข่าวสาร การกระตุ้น การสร้างแรงจูงใจ การชักชวน และการสอนหรือการให้ความรู้

1.4 การใช้สื่ออย่างเหมาะสม คือการประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีได้อย่างหลากหลาย และรู้จักที่จะประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบของสื่ออื่นๆ

1.5 การสื่อสารได้หลากหลายสภาพแวดล้อม หมายถึง สามารถสื่อสารในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสื่อสารในสถานการณ์ที่มีการสื่อสารหลากหลายภาษา

2. การทำงานร่วมกัน คือการทำงานที่แสดงให้เห็นถึงการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน และสามารถทำงานร่วมกับทุกกลุ่มได้ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ให้ความสำคัญในการ ประนีประนอมเพื่อช่วยเหลือให้งานที่มีเป้าหมายร่วมกันได้สำเร็จลุล่วง โดยมีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมใน งานที่ทำร่วมกัน ให้ความสำคัญกับผลงานของสมาชิกแต่ละคนส่งผลให้ผู้เรียนได้เข้าใจความแตกต่างของแต่ละ บุคคล ประกอบไปด้วย

2.1 ให้เกียรติซึ่งกันและกัน คือการแสดงให้เห็นถึงการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน และสามารถทำงานร่วมกับทุกกลุ่มได้

2.2 ยืดหยุ่นในการทำงาน คือการให้ความสำคัญในการประนีประนอมเพื่อช่วยเหลือให้งานที่มีเป้าหมายร่วมกันได้สำเร็จลุล่วง

2.3 มีความรับผิดชอบ คือการมีส่วนร่วมในงานที่ทำร่วมกัน โดยมีความรับผิดชอบให้ความสำคัญกับ ผลงานของสมาชิกแต่ละคนส่งผลให้ผู้เรียนได้เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถพิจารณานำผลจากงานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน ประสิทธิภาพการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ อาจารย์ผู้สอนใน ระดับอุดมศึกษา นักออกแบบการสอน และผู้ที่สนใจ สามารถพิจารณานำองค์ประกอบการเรียนการสอนด้วย สื่อสังคมออนไลน์จากข้อค้นพบในผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบและจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคม

ออนไลน์ สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานทางด้านการศึกษา สามารถนำองค์ประกอบไปใช้เป็นแนวทางในเตรียมความพร้อมและ/ หรือพัฒนาบุคลากร คณาจารย์ ในการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

นอกจากการศึกษาเรื่องการสื่อสารและการทำงานร่วมกันแล้ว ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการเรียนการสอนด้วยสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อทักษะด้านอื่นๆ ที่จำเป็นต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

สุสันหา ยิ้มแย้ม, อำไพ จารุวัชรพาณิชย์กุล, จันทรรัตน์ เจริญสันติ, อภิรัช อินทรางกูร ณ อยุธยา, ปิยะนุช ชูโต, และ นางลักษณ์ เฉลิมสุข. (2558). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *พยาบาลสาร*, 42, 129-140.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)*. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=47194&Key=news20>

ภาษาอังกฤษ

Asterhan, C. S., & Bouton, E. (2017). Teenage peer-to-peer knowledge sharing through social network sites in secondary schools. *Computers & Education*, 110, 16-34.

Al-Abri, A., Jamoussi, Y., Kraiem, N., & Al-Khanjari, Z. (2017). Comprehensive classification of collaboration approaches in E-learning. *Telematics and Informatics*, 34(6), 878-893.

Al-Rahmi, W. M., & Zeki, A. M. (2017). A model of using social media for collaborative learning to enhance learners' performance on learning. *Journal of King Saud University, Computer and Information Sciences*, 29(4), 526-535

Biasutti, M. (2017). A comparative analysis of forums and wikis as tools for online collaborative learning. *Computers & Education*, 111, 158-171.

Bozanta, A., & Mardikyan, S. (2017). The Effects of Social Media Use On Collaborative Learning: A Case Of Turkey. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 18(1), 96-110.

Chu, S. K., Capio, C. M., van Aalst, J. C., & Cheng, E. W. (2017). Evaluating the use of a social media tool for collaborative group writing of secondary school students in Hong Kong. *Computers & Education*, 110, 170-180.

Cole, M. (2009). Using wiki technology to support student engagement: Lessons from the trenches. *Computers & Education*, 52(1), 141-146.

DeAndrea, D. C., Ellison, N. B., LaRose, R., Steinfield, C., & Fiore, A. (2012). Serious social media: On the use of social media for improving students' adjustment to college. *The Internet and higher education*, 15(1), 15-23.

- Doering, A., Beach, R., & O'Brien, D. (2007). Infusing multi model tools and digital literacies into an English education program. *English Education*, 40(1), 41-60.
- Du, Z., Fu, X., Zhao, C., Liu, Q., & Liu, T. (2013). Interactive and collaborative e-learning platform with integrated social software and learning management system. In W. Lu, G. Cai, W. Liu, & W. Xing (Eds.), *Proceedings of the 2012 International Conference on Information Technology and Software Engineering* (pp. 11-18). Berlin, Germany: Springer. doi:<https://doi.org/10.1007/978-3-642-34531-9>
- Gikas, J., & Grant, M. M. (2013). Mobile computing devices in higher education: Student perspectives on learning with cellphones, smartphones & social media. *The Internet and Higher Education*, 19, 18-26.
- Goodyear, P., Jones, & Thompson, K. (2013). Computer-Supported collaborative learning: Instructional approaches, group processes and educational designs. In J. M. Spector, M. D. Merrill, J. Elen, & M. J. Bishop (Eds.), *Handbook of Research on Educational Communications and Technology* (pp. 439-451). New York: Springer.
- Hazari, S., North, A., & Moreland, D. (2009). Investigating pedagogical value of wiki technology. *Journal of Information Systems Education*, 20(2), 187.
- Jamoussi, Y., Al-Khanjari, Z. A., & Kraiem, N. (2014). A framework to evaluate E-learning based on social networking. *International Journal of Current Research and Academic Review*, 2(4), 26-42.
- Jang, Y. (2015). Convenience matters: A qualitative study on the impact of use of social media and collaboration technologies on learning experience and performance in higher education. *Education for Information*, 31(1, 2), 73-98.
- Kirchner, K., & Razmerita, L. (2015). Collaborative learning in the cloud: a cross-cultural perspective of collaboration. In Y. Yesilada (Ed.), *Proceedings of the 26th ACM Conference on Hypertext & Social Media* (pp. 333-336). New York, USA: ACM. doi:10.1145/2700171.2804452
- Mak, B., & Coniam, D. (2008). Using wikis to enhance and develop writing skills among secondary school students in Hong Kong. *System*, 36(3), 437-455.
- Manca, S., & Ranieri, M. (2016). Facebook and the others. Potentials and obstacles of social media for teaching in higher education. *Computers & Education*, 95, 216-230.
- Mikum, S., Suksakulchai, S., Chaisanit, S., & Murphy, E. (2018). Students' participation in peer-to-peer communication supported by social media. *Education and Information Technologies*, 23(2), 659-679.
- Partnership for 21st Century Skills. (2007). *The international ICT literacy panel, digital. Washington, DC: Partnership for 21st Century Skills*. Retrieved from <http://www.p21.org>

- Ren, Y. (2013). Global Differences. In J.M. Spector, M.D. Merrill, J. Elen, & M.J. Bishop (Eds.). *Handbook of Research on Educational Communications and Technology*. New York: Springer.
- Sevük, T. (2013). The influence of Facebook on interpersonal communication (Master's Thesis, Eastern Mediterranean University). Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.892.4623&rep=rep1&type=pdf>
- Waigumo, M. A. (2013). *Impact Of Social Networking Sites On Interpersonal Relationships Among Teenagers. A Case Study Of Murang's East District*. (Master's Thesis, University of Nairobi). Retrieved from <http://journalism.uonbi.ac.ke/node/2248>
- Woo, M., Chu, S., Ho, A., & Li, X. (2011). Using a wiki to scaffold primary-school students' collaborative writing. *Journal of Educational Technology & Society*, 14(1), 43.